

6. oktober 2020

Uddybning af brev til Lea Wermelin – om EFSA's "Bee guidance"¹

Vedr. variationen af dødeligheden i bistader (honingbien)

EFSA havde i 2012 et panel som bl.a. så på baggrunds dødeligheden hos bier med henblik på at fastsætte en tærskelværdi i evalueringen af pesticiders skadelige effekt på bier og for at fastsætte specifikke mål for beskyttelse af bier.

Der anvendes rutinemæssigt simple laboratorietests, hvor bier påsættes dråber med varierende indhold af pesticider for at iagttage stoffernes virkning på biernes overlevelse. Der er imidlertid udarbejdet en meget omfattende vejledning, hvor man åbner for brugen af mange tilgængelige metoder for at forfine testene og sikre bierne beskyttelse ved inddragelse af bistadernes størrelse, vilde biers udbredelse, deres adfærd og andre mere fintfølede metoder, nogle under naturlige forhold. Der har imidlertid ikke været enighed blandt EU-landene om dette metodekatalog. Fra industrien har der været et stærkt ønske om at bruge feltforsøg med bistader som endegyldigt målepunkt for pesticiders (ikke-)effekter på bier.

Set i dette lys ønsker EFSA at fastlægge niveauet for naturlig dødelighed som basis for vurderingerne. Indvendingerne mod dette er primært at den naturlige variation er påvirket af mange faktorer, specielt sygdomspresset, måden man holder bier på, tilgængeligheden af nektar og pollen hen over året samt klimaet. Et vigtigt argument er også at de fleste undersøgelser foretages i områder, der i forvejen er belastede med pesticider og andre virkemidler i jordbruget, således at de eventuelle forsøgsmæssige effekter sløres og bliver statistisk usikre. En fælles tabelsat dødelighed i et guidance-dokument, som skal gælde på tværs i Europa, vil med den her anvendte metode blive så høj, at pesticider, som faktisk er skadelige for bier, risikerer at kunne blive godkendt.

¹ Brev fra Rådet for Grøn Omstilling og Danmarks Naturfredningsforening: Vedr. EFSA guidance-dokument om beskyttelse af bier mod pesticider, 1.10.2020

Andre arter af bier

Det nuværende datagrundlag er utilstrækkeligt til at sige noget håndfast om den naturlige dødelighed hos andre arter af bier end honningbien. Disse mange arter (i Danmark ca. 240) er også udsat for mange påvirkninger, bl.a. fødemangel, sygdomme, parasitter og predatorer.

Vedrørende humlebier anføres i EFSA's rapport:

"The dataset for bumble bees was considerably smaller than the one for honey bees. The heterogeneous data typologies resulted in very scattered information being collected for a handful of species. Hence, robust conclusions could not be drawn. Nevertheless, the data were probably sufficient to define a plausible range of background daily mortality rates, and to provide some indications of differences among species".

Vedrørende solitære bier (bier som ikke lever i kolonier) anføres i EFSA's rapport:

As for bumble bees, the dataset for solitary bees was considerably smaller and more scattered than the one for honey bees. Data were presented for four species, three of which belong to the family Megachilidae (*Osmia rufa*, *Osmia cornuta*, and *Megachile rotundata*) and one (*Lasioglossum fratellum*) belongs to the family Halictidae. Although differences between species were seen, no clear pattern could be identified in the data distribution.

Det betyder, at der kan beregnes en baggrunds dødelighed for enkelte af de mange arter af humlebier. Derimod er der ikke grundlag for at ekstrapolere håndfast til de mange arter, hvor der mangler data. I modsætning til honningbien, hvor der til sammenligning eksisterer et meget stort datagrundlag, omfatter humlebier og solitære bier arter, som er meget specialiserede og nødvendige for bestøvningen af specifikke vildtlevende plantearter.

Beskyttelsen af humlebier og solitære bier drejer sig om beskyttelse af biodiversiteten, hvor honningbien primært er et husdyr. Hvis der for disse to grupper af arter fastsættes fælles værdier for den naturlige dødelighed, vil det være nødvendigt at anvende sikkerhedsfaktorer, som tager hensyn til variationer i følsomhed mellem arterne for at opnå en tilstrækkelig beskyttelse.